

sjældent, at man finder det paakrævet at beskikke den tiltalte, der ikke selv kan engagere en Forsvarer, en saadan. Landgerichtspræsident Hasemann i Stade udtalte (hvad jeg finder ganske illustrerende for denne Procesform), at han i den Tid, da han plejede at føre Forsædet, betragtede det som en stor Fejl fra sin Side, hvis der blev noget tilbage til Anklager eller Forsvarer at spørge om. Jeg er enig med Landsdommer Haack i, at Systemet med 2 Jurister i en Schöffengericht staar i Forbindelse hermed, og det blev da ogsaa udtrykkelig udtalt, at 2 Dommere var „besonders gut“, fordi den ene saa kunde være Berichtserstatter. Hvis vi i Danmark ved de paatænkte Meddomsretter indfører Krydsforhøret, hvad jeg jo haaber, er der jo ikke samme Trang som i Tyskland til at forstærke det juridiske Element.

Der er i Tyskland ingenlunde Schöffengericht ved enhver Underret. Under Landretten i Lüneburg sorterer der saaledes 12 Amtsrichter, men Schöffengericht afholdes kun i Lübeck og Celle, og for disse er en Landgerichtsdirektor normalt Formand. Paa samme Maade ved Landretten i Stade: Schöffengericht kun i Stade og Hamborg. Dette staar i Forbindelse med, at man i Tyskland i det hele har lagt megen Vægt paa at sikre, at Formanden i en Schöffengericht i enhver Henseende er sin Opgave voksen. De Retsformænd, som jeg hørte fungere, plejede da ogsaa alle Retten med megen Dygtighed og naturlig Myndighed.

Bevisførelsen var i adskillige Tilfælde ret summarisk, og naar Retsformanden mente, at der var fremkommet nok, blev Resten af Vidnerne med stiltiende Tilslutning fra Statsadvokaten og Meddomsmændene sendt hjem. Ogsaa den foregaaende Under søgelse var i mindre Sager meget summarisk; en retslig Forundersøgelse holdes jo over hovedet kun sjældent. Og det er mit bestemte Indtryk, at der paa Behandlingen af mindre Sager (og det er jo det langt overvejende Flertal af Sagerne) ofres langt mere af Tid og Penge under vor nuværende danske Ordning, end der gøres i Tyskland.

Min væsentligste Anke mod den tyske Straffeprocess er, at man ikke bruger Krydsforhøret, og — hvad dermed staar i Forbindelse — at tiltalte i det hele taget er meget svagt stillet i sit Forsvar. Man føler sig ikke altid ganske overbevist om, at alt, hvad der kunde tale til tiltaltens Fordel, virkelig kommer frem. Til Gengæld er Straffene efter vore tilvante Begreber i mindre Sager gennemgaaende meget milde, for alvorligere Forbrydelser maaske snarere strengere end her.

Der var gennemgaaende Tilfredshed med Lægmandenes Medvirken. En Dommer, Landgerichtsrat Dr. Wiedemann i Stade, gav Opfattelsen følgende Udtryk: Naar jeg før Revolutionen afsagde Domme, følte jeg mig som Kongens Repræsentant, og da savnede jeg ikke Lægmand, nu føler jeg det saaledes, at Dommen afsiges i Folkets Navn, og da føler jeg det som en meget stor Betyggelse, at jeg har et Par af Folkets Repræsentanter ved min Side. Naturligvis traf jeg ogsaa enkelte mere konservativt indstillede Retsembedsmænd, der gav deres Opfattelse det Udtryk, at det bedste, man kunde sige om Domsmandene, var jo, at de ikke gjorde nogen synderlig Skade.

Med Hensyn til Appellen var Ordningen tidligere saaledes, at alle mere betydelige Straffesager straks foretoges ved Landretten (5 juridiske Dommere), og overfor de af Landretten afsagte Domme havde kun Revision. Saa vidt jeg kunde forstaa, afsagde disse juridiske Domstole efter Juristers Mening meget udmærkede Domme, men nød en meget ringe Tillid i Befolkningen, og den nuværende Ordning med egentlig Appel (Berufung) fra Schöffengericht til Straffekammer er altsaa et „Errungenschaft“ fra Revolutionen. Alle ansaa det derfor for ganske haabløst at tænke paa at faa afskaffet Berufung.

Paa den anden Side erkendte alle, at Retsplejen i 2. Instans var slettere end Retsplejen i 1. Instans.

1. „Beviset blegner“, var den almindelige Klage. Den korteste Tid, der forløber, inden Sagen kommer for i 2. Instans, er ca. 2 Maaneder, og støder der noget som helst til, gaar der længere Tid.
2. Saavel forskellige af Anklagens Embedsmænd som en Forsvarer, Rechtsanwalt, Dr. Paul Marcus i Hamborg, klagede over, at tiltalte, henholdsvis Vidnerne, naar Sagen kom for i 2. Instans, nu vidste for god Besked med, hvad der skulde siges for at naa det forønskede Resultat, og at Udsagnene i 2. Instans derfor var betydelig mindre paalidelige end i 1. Instans.
3. Et enkelt Sted hørte jeg Klage over, at Dommerne i Landrettens Straffekamre normalt bestod af Dommere, der vel var meget indsigtfulde og kyndige paa det civile Omraade, men ikke havde synderligt Kendskab til Straffesagerne.